

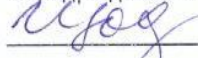
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет історичний
Кафедра давньої історії України та архівознавства

Затверджено

На засіданні кафедри давньої історії
України та архівознавства
історичного факультету
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від ___ серпня 2022 р.)

Завідувач

кафедри давньої історії України та архівознавства

 доц. Щодра О.М.

Силабус вибіркової навчальної дисципліни
циклу загальної (гуманітарної та соціально-економічної) підготовки
“ Слов'яни на античній та середньовічній карті
Європи”

що пропонується здобувачам
першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти

Назва курсу	Слов'яни на античній та середньовічній карті Європи
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка (Львів, вул. Університетська 1)
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет, кафедра давньої історії України та архівознавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Цикл дисциплін гуманітарної і соціоекономічної підготовки
Викладачі курсу	Щодра Ольга Михайлівна, к.і.н., доцент, завідувач кафедри
Контактна інформація викладачів	Olha. Shchodra.@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються на кафедрі (ауд. 328) в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Skype або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для розуміння історичних процесів, пов'язаних з етногенезом та етнополітичним розвитком слов'ян в античну і середньовічну епохи (середина I тис. до н. е.-XIII ст.). Особлива увага приділяється ролі слов'ян у трансконтинентальній торгівлі між Європою і арабським Сходом, та пов'язаним з нею процесам державотворення, зокрема визрівання умов для формування Руської імперії.
Коротка анотація курсу	Курс “ Слов'яни на античній та середньовічній карті Європи ” входить до блоку загальноуніверситетських дисциплін вільного вибору і викладається в шостому семестрі в обсязі трьох кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS) .
Мета та цілі курсу	Метою вивчення курсу “ Слов'яни на античній та середньовічній карті Європи ” є ознайомлення студентів з основними чинниками етногенезу і політогенезу слов'ян, слов'янських міграцій і розселення в Європі, роллю слов'ян у формуванні етнічної і політичної карти континенту.
Література для вивчення дисципліни	Список обов'язкової та рекомендованої літератури додається
Обсяг курсу	90 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде : <ul style="list-style-type: none"> - Знати основні чинники етногенезу слов'ян, причини їх міграцій і розселення; - Розуміти загальні закономірності державотворчих процесів і особливості формування ранніх слов'янських держав - Знати передумови і причини формування Русі як держави імперського типу
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем

Теми	Подаються у формі СХЕМИ КУРСУ**
Підсумковий контроль, форма	залік в кінці шостого семестру письмовий
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з історії України, всесвітньої історії античної і середньовічної доби, достатніх для розуміння процесів етногенезу і формування держав.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки), дискусія.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо : 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів <u>50</u> • іспит 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів <u>50</u> <p>Підсумкова максимальна кількість балів <u>100</u></p> <p>Письмові роботи: Студенти виконують одну письмову роботу (есе на обрану тему з тематики лекційних і семінарських занять, 2). Вона оцінюватиметься 25 балами. Академічна доброчесність: Очікується, що відповіді і письмова робота студентів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність посилань на використану літературу, списування, становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Література. Студентам буде наданий список базової літератури. Заохочується також використання іншої літератури та джерел.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані в семестрі, на семінарських та лекційних заняттях, за самостійну письмову роботу та бали підсумкової письмової роботи. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття. Недопустимими є пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку чи екзамену.	Перелік питань для проведення підсумкової оцінки знань додається.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	л а б	і н д	с. р.
Модуль 1. Тема 1. Походження слов'ян. Автохтонна і міграційна теорії. Дискусії з приводу прабатьківщини слов'ян.	4	2	2			4						
Тема 2 Слов'яни на європейській карті в античну епоху. Легенди Геродота про мешканців Скіфії. Які племена Геродотової Скіфії можна вважати слов'янськими. Що знали про слов'ян римські письменники.	4	2	2			4						
Тема 3. Слов'яни в епоху Великого переселення народів (IV-VII ст.). Під якими іменами виступають слов'яни у творах візантійських істориків.	2	2				4						
Тема 4. Поморські балтійські слов'яни. Причини економічного піднесення слов'янського Помор'я. Епоха слов'ян на Балтиці (VIII- XI ст.). Ранньосередньовічні держави балтійських слов'ян.	4	2	2			4						
Тема 5. Слов'яни на Дунаї і Балканах. Держава Само, Велика Моравія. Балканські Славинії.	6	4	2			6						
Модуль 2. Тема 6. Ранні держави слов'ян на території України: королівства антів і дулібів. Велика Хорватія.	4	4				4						
Тема 7. Передумови і причини Формування Київської Русі. Дискусії норманістів і антинорманістів.	6	2	4			4						
Тема 8. Становлення і розвиток Русі (Руського каганату) як держави імперського типу.	2	2				2						
Усього годин	32	18	14			32						

и навчання

1. Лекції.
2. Семінарські заняття.
3. Самостійна робота студентів (опрацювання рекомендованої літератури).

8. Методи контролю

1. Виступи на семінарах, письмова робота.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Визначення</i>	<i>За національною шкалою</i>	
			<i>Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку</i>	<i>Залік</i>
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>		

Рекомендована література

Давня історія України /Загальна редакція П. П. Толочка. В 2-х кн. Кн. 1. К., 1994.
Толочко П. П. Київська Русь. К., 1996.

Толочко П. П. Від Русі до України. К., 1997.

Щодра О. М. Історична географія України. Львів, 2016.

Щодра О. М. Етногенез і велике розселення слов'ян у світлі джерел та історичних інтерпретацій //Проблеми слов'янознавства.2016. Вип. 65. С. 9-27.

Щодра О. М. Епоха вікінгів у Східній Європі: слов'янсько-скандинавські зв'язки в період формування ранніх слов'янських держав //Проблеми слов'янознавства. 2018. Вип. 66. С. 9-27.

Щодра О. М. Епоха слов'ян на Балтиці: економічне піднесення слов'ян Помор'я у ранньому середньовіччі //Проблеми слов'янознавства. 2019. Вип. 68. С. 9-28.

Щодра О. М. Між норманізмом і анти норманізмом: дискусія про походження Русі у світлі писемних джерел //Наукові зошити історичного факультету Львівського національного університету імені вана Франка. № 19-20. Львів, 2019. С. 115-139.

Жих М. Славянский правитель Само и его держава (629-658). СПб, 2019.
Литаврин Г. Г. Византия и славяне. СПб, 1999.

Пауль А. Балтийские славяне от Рерика до Старигарда. М., 2016.

Рыбаков Б. А. Киевская Русь и русские княжества XII-XIII вв. М., 1982.

Питання для підсумкового письмового контролю

- 1) Походження слов'ян: автохтонна і міграційна теорії.
- 2) Дискусії з приводу прабатьківщини слов'ян.
- 3) Слов'яни на європейській карті в античну епоху. Праслов'яни в Великій Скіфії Геродота.
- 4) Слов'яни в епоху Великого переселення народів (IV-VII ст.).
- 5) Поморські балтійські слов'яни. Ранньосередньовічні держави балтійських слов'ян.
- 6) Причини економічного піднесення слов'янського Помор'я. Епоха слов'ян на Балтиці (VIII- XI ст.)
- 7) Ранні слов'янські держави в Подунав'ї: держава Само, Велика Моравія.
- 8) Ранньосередньовічні Славинії на Балканах.
- 9) Ранні держави слов'ян на території України: королівства антів і дулібів. Велика Хорватія.
- 10) Передумови і причини утворення Русі.
 - 11) Початки Русі. Перші згадки про Русь і русів.
 - 12) Роль слов'ян і русів в міжнародній торгівлі між Європою і арабським Сходом.
 - 13) Дискусії норманістів і антинорманістів про походження Русі.
 - 14) Становлення і розвиток Русі (Руського каганату) як держави імперського типу.